

Initiativärende angående en överförmyndarnämnds dröjsmål med att överlämna överklaganden till tingsrätten

I beslut den 14 januari 2002 anförde *JO Pennlöv* följande.

Initiativet

I JO:s ärende nr 100-2001 framkom följande. Anmälaren, en god man, hade den 26 januari 2001 inkommit till Överförmyndarnämnden i Göteborgs kommun med ett överklagande av ett arvodesbeslut. Överklagandet överlämnades dock inte till tingsrätten förrän den 19 juni 2001. Förvaltningsjuristen vid Göteborgs överförmyndarförvaltning uppgav vid ett telefonsamtal med en handläggare vid JO-ämbetet att arbetssituationen var sådan under våren 2001, att överklaganden blev liggande hos överförmyndarnämnden i stället för att överlämnas till tingsrätten.

Med anledning av vad som framkommit beslutade jag att inleda en utredning i saken.

Utredningen

Ärendet remitterades till Överförmyndarnämnden i Göteborgs kommun. Förvaltningschefen AA anförde i remissvar följande.

Överförmyndarförvaltningen genomförde, i enlighet med beslut av Göteborgs överförmyndarnämnd, under år 2000 en omorganisation syftande till att ge förvaltningen ett mer ändamålsenligt och effektivt arbetssätt. Enligt förvaltningens mening har syftet uppnåtts i stora delar oaktat arbetet härvidlag är en ständigt pågående process. Organisationsförändringen har enligt förvaltningens mening även inneburit att personalen är mer specialiserad på vissa uppgifter än tidigare.

Överförmyndarnämnden och dess förvaltning har inför omorganisationen haft som mål att Göteborgs gode män och förvaltare m.m. under genomförandet inte skall drabbas negativt och menar att de flesta av dessa i huvudsak inte påverkats i negativ mening. I och med att stor tyngd lagts vid att genomföra en stringent och konsekvent granskning av de årsredovisningar som gode män m.m. är skyldiga att inge årsvis samt den därmed följande arvoderingen, blev en konkret följd av omorganisationen emellertid att ett större antal ställföreträdare fick förändrade arvoden under år 2000 jämfört med tidigare år. Av detta följde även att antalet överklaganden av arvoden ökade stort under 2000. Enligt det databaserade diariet, vilket för övrigt togs i bruk i maj 2000, inkom under maj till december år 2000, ca 170 överklaganden av arvode från gode män, förvaltare och förordnade förmyndare. Förvaltningen saknade härvid

beredskap att handlägga dessa ärenden på ett snabbt och samtidigt rättssäkert sätt varför en balans av överklaganden dessvärre byggdes upp under år 2000 och särskilt under slutet av samma år. Aktuella balans följde även med in under år 2001. Under våren och sommaren 2001 fick Överförmyndarförvaltningen dock tillsatt nödvändiga resurser varför balansen kunde handläggas i sin helhet. Fr.o.m. juli 2001 föreligger därför inte längre någon balans hos förvaltningen beträffande överklaganden av arvoden.

Upplysningsvis och för jämförelse får Överförmyndarförvaltningen vidare anföra att det under 2001 och fram till dags dato, enligt förvaltningens diarium inkommit ca 90 överklaganden av arvode till förvaltningen varvid förklaring härtill för närvarande får lämnas därhän. Överförmyndarförvaltningen har således inte längre den inströmning av överklaganden av arvode som inkom under 2000 och har härtill inarbetat fasta rutiner för handläggningen av överklaganden som bättre passar förvaltningens nuvarande organisation.

Bedömning

Av överförmyndarnämndens remissvar framgår att det under perioden maj t.o.m. december år 2000 inkom 170 överklaganden av arvodesbeslut och att i vart fall en del av dessa inte skickades över till tingsrätten. Hur många överklaganden som blev liggande, och hur länge, har överförmyndarnämnden inte redogjort för på annat sätt än genom användandet av ordet ”balans” i sammanhanget. Klart är att i vart fall ett överklagande inte överlämnades till tingsrätten förrän efter närmare fem månader.

Av 24 § förvaltningslagen (1986:223) följer att det ankommer på överförmyndaren att pröva om ett överklagande av myndighetens beslut har kommit in i rätt tid. Om överklagandet inte skall avvisas på grund av att det kommit in för sent, skall överförmyndaren enligt 25 § förvaltningslagen överlämna överklagandet och övriga handlingar i ärendet till tingsrätten.

Frågan hur snabbt ett överklagande skall översändas till tingsrätten är inte reglerat i lag. Det ligger emellertid i sakens natur att det skall ske utan dröjsmål. Så följer även av det allmänna kravet på snabb handläggning i 7 § förvaltningslagen. Vikten av skyndsamhet liksom att egna eventuella yttranden inte får väsentligt försena hanteringen har framhållits i ett antal JO-beslut. Som regel bör – även med beaktande av den skyldighet att ompröva beslutet som föreligger enligt 27 § förvaltningslagen – överklagandet överlämnas till tingsrätten inom en vecka. Inte heller får den omständigheten att överförmyndarnämnden – oaktat det inte föreligger någon sådan skyldighet – finna det lämpligt att bifoga ett yttrande till tingsrätten medföra att den nu nämnda tiden utsträcks med mer än högst några dagar.

Mot bakgrund av det nu anförda är det högst anmärkningsvärt att överförmyndarnämnden dröjt nära fem månader med att överlämna ett överklagande till tingsrätten och över huvud taget låtit balanser av överklaganden uppkomma. Även om överförmyndarnämnden har förklarat att åtgärder har vidtagits för att situationen inte skall uppstå på nytt vittnar vad som anförts i remissvaret sammantaget med den tid under vilken balanserna kvarstod om att myndigheten i vart fall tidigare inte förstått vikten av att överlämnandet av överklaganden sker utan dröjsmål. Jag utgår ifrån att den numera har gjort det.